

Lap:

Megjelent: 1947 JUN. 3

Meglepő riport

A PESTI SZEMÉTRŐL

**amely kincseket rejt,
ezer embernek ad
kenyeret és minősége,
és értéke állandóan javul**

Budapest újabb jelentős eseményt ért el a békeállapotokhoz való visszatérésben: a Köztisztasági Hivatal hivatalosan jelenti, hogy a budapesti szemét mennyisége elérte a békebeliét, 60—70 vagon között mozog naponta.

A felszabadulás után ez a mennyiség mindössze 5—6 vagon volt. Ennek magyarázata egyszerűen az, hogy az emberek jobban megnézték, hogy mit dobnak el, másrészt kevesebbet törődtek a takarítással, harmadszor pedig a Köztisztasági Hivatal alig rendelkezett szállítóeszközökkel, mert a németek és a nyilasok minden autót és lovaskocsit nyugatra szállítottak. A felszabadítást követő napokban és hetekben egyébként is a meglévő kevés szállítóeszköz elsősorban az élelmiszer-szállítás és a romeltakarítás foglalta le.

A mostani jelentések szerint azonban nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is javult a szemét. Hozzá nem értőnek ez különösen hangzik, akik azonban ismerik a „guberálás” mesterségét, azok tud-

ják, hogy a szemétben kincsek rejtőznek.

Annak ellenére, hogy már a viceházmesterek kiemelik az értékesebb anyagot a szemétből, majd a minden ház elé kitett szemetes edényt átkulató orguberálók veszik kezelésbe, végül pedig az elszállítását végző Köztisztasági Hivatal alkalmazottai is átvizsgálják az „anyagot”, mégis mintegy ezer ember megélhetését biztosítja Budapest napi hetven vagon szemete.

A Világosság munkatársa látogatást tett Budapest személtalózkodó helyén, a Cséry-telepen, valamint a budai szemetet befogadó óbudai lerakódó helyén is. A Cséry-telep helyén valamikor tó volt Pestszentlőrinc határában. Az idők folyamán nemcsak hogy tökéletesen feltöltődött a mélyedés, hanem egy kilométer hosszú, 700 méter széles és 2 méter magas, messziről látható domb is keletkezett. Itt működnek a guberálók és a kokszbányászok. A guberálók között megtalálható minden korbeli, de többségüket fiatal és egészen öreg nők adják.

**Csontot, rongyot,
üveget, fémeket és
élelmiszert
bányászunk ki a
szemétből**

Amikor a telep területére érünk, éppen befutnak a délutáni szemetevagonok. A mozdony felhúzza az értékes rakományt a domb szélére, majd a hivatal alkalmazottai úgynevezett krampóccsal leszorítják. A guberálók, mint éhes keselyű sereg csapnak le a frissen érkezett szemétre és kis kapirgáló szerszámuk segítségével turni kezdi. Rövidesen csont, rongy, fém, üveg és élelmiszerhalmok gyülekeznek mellettük. A szorgalmasan jár a hátuk mögött megfigyelheti, hogy nem min-

den kerül az egyre növekvő kupacokba. Az apróbb és értékesebb tárgyakat sürgősen elteszik.

Délután 4 órára, amikor a munkaidő befejeződik, komoly anyagmennyiségeket adnak le a Köztisztasági Hivatal embereinek. Magukkal csak az elrejtett értékeket és az úgynevezett „futrást” viszik. Ez a szemétből kikapart élelmiszer. Nemrégiben még a jobb falatokat megtisztítás után maguk is megették, ma már kizárólag állatok etetésére használják fel. Minden guberáló tart otthon disznót, kecskét, vagy egyéb háziállatot és ezek nevelése jelenti a főkeresetüket.

Megkeresnek azonban 30—40 forintot a hivatalnak leadott nyersanyagokból is. Hogy mennyire jelentős az állattartásból származó mellékkereset, arra jellemző, hogy egyes guberálók csak a forma kedvéért gyűjtenek és adnak le két-három forint értékű nyersanyag-hulladékot is.

Arra, hogy érték szempontjából mit jelent a szemét, jellemző, hogy a Köztisztasági Hivatal ez év első négy hónapjában 9955 forint értékű csontot és 9330 forint értékű rongyot adott el. Ezzel azonban még mindig nem ért véget a szemétben található kincsek értékesítése. A domb másik oldalán izmos fiatal emberek dolgoznak. Szabályosan bányásszák az úgynevezett „Cséry-kokszot”. Egy-egy bányász naponta 3—6 mázsa kokszot is összegyűjt és kiszitál. Téli időben 600 ember megkeresett naponta átlag 15—20 forintot. A kokszbányászásnak egyébként január első napjaiban halálos áldozata is volt. Egy pestszentimrei fiatalembert maga alá temetett az egyik „tárna”.

A koksz kibányászása után még mindig komoly érték a szemét. A kiegészítő, régen lerakott szemetet eladják gazdaságoknak, mint föld-

trágyát. Legutóbb másfél vagonért 1300 forintot vett be a Köztisztasági Hivatal.

**Emelkedik az élet-
színvonal, javul
a szemét minősége**

A szemétben található értékek mennyisége egyre növekszik. Ennek magyarázata az életszínvonal emelkedése. Érdekes, hogy a háború előtt a budai szemét volt a gazdagabb, ma viszont a pesti magasan fölülte áll. Mégis a budai szemetet bányásszák szivesebben, mert ott a hivatalos anyagátvétel nincs megszerelve és így az anyagokat felketén értékesíthetik a guberálók. Abban az időben, amikor a Vérmezőt töltötték a Vár törmelékeivel, olyan értékes holmik akadtak, hogy egy Géza nevű régi és tapasztalt guberáló naponta átlag száz forintot keresett. Azóta a folyó termelésből származó budai szemét minősége mélyen alatta marad a pestinek. Természetesen a pestiben is vannak árnyalatok. Fültenai voltunk annak, amikor a guberálók néhányperces kapirgálás után megállapították, hogy az egyik vagon a Belvárosból, a másik pedig Kőbányáról vagy Angyalföldről érkezett.

A Cséry-telep ügyeit intéző Köztisztasági hivatali kirendeltségéhez gyakran futnak be kétségbeesett kérések: a szemétbe került értékeket szeretnék az illetők visszakapni. Még a felszabadulás előtt kérték a Britannia szállóbból, hogy az egyik ottlakó hölgy „ömlétsága” fogorvát juttassák vissza illő jutalom ellenében. A guberálók húsz fogsort emeltek ki aznap a szemétből, köztük „ömlétságdét” is. Előkerült már élelmiszerjegy és nyaklánc, gyűrű is ilyen módon. Legutóbb egy bakelit tokban lévő ékszergyűjteményt jelentettek be, ezt azonban nem tudták megtalálni.

A szemét minősége a rendelkezés és törvények megjelenése szerint is változik. Amikor statáriumot hirdettek a löfegyverekre, tömegével kerültek elő a revolverek. A valutarazzák idején a hirtelen eldobott dollárok és fontok jutottak a szeméttel a Cséry-telepre.

Osorna Béla